

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 14. decembar 2012. god.
Br.ref.:RK330/12

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 84/12

Podnosilac

Nezavisni sindikat penzionera i invalida rada, zastupljen od strane g. Rifat Halilija, predsednik sindikata, ogranak Vučitrn

Zahtev za poboljšanje blagostanja penzionera i ostvarivanje prava na dobijanje penzija za invalide rada od strane državnih organa.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Nezavisni sindikat penzionera i invalida rada, ogranak u Vučitrnu, zastupljen od strane g. Rifat Halilija, predsednik iste.

Predmetna stvar

2. Osnovna stvar predmeta podnetog u Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) se odnosi na zahtev/žalbu Nezavisnog sindikata penzionera i invalida rada, ogranak u Vučitrnu, za poboljšanje blagostanja penzionera Republike Kosovo i ostvarivanje prava na dobijanje penzija za invalide rada.
3. Podnosilac zahteva je takođe predstavio i sledeća pitanja:
 - a. Da se odredi penzija i stepen invalidnosti za doprinosno-davaoce u visini od 60% od prosečne plate zaposlenih u Administraciji i Javnim službama;
 - b. Da se donese novi zakon o penzionerima i invalidima rada, zato što još uvek ne postoji zakon za penzijsko i invalidsko osiguranje;
 - c. Da se donese zakon o zdravstvenom osiguranju, zato što već 13 godina pa sve do danas nije donet.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 28 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

5. Dana 18. septembra 2012. god., podnosilac zahteva je podneo nepotpuni zahtev Sudu.
6. Dana 25. septembra 2012. god., od podnosioca se zahtevalo da dopuni podnet zahtev potrebnom dokumentacijom.
7. Dana 1. oktobra 2012. god., podnosilac je podneo odgovor na zahtev i zahtev je registrovan pod br. KI84/12.
8. Dana 5. oktobra 2012. god., predsednik je odlukom GJR.KI84/12 imenovao sudiju Snezhana Botusharova kao sudiju izvestioca. Istog dana je predsednik odlukom KSH. KI84/12 imenovao Veće za razmatranje u sledećem sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy (član) i Ivan Čukalović (član).
9. Dana 6. decembar 2012. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 3. juna 2003. god., Nezavisni sindikat penzionera i invalida rada Kosova i Udruženje Nezavisnih sindikata Kosova, su podneli tužbu u Opštinskom sudu u Prištini, kako se navodi, protiv Republike Srbije, pozivajući se na bivši Ustav Kosova ("Službeni list SAPK, br. 4/1974, Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju, "Službeni list SAPK, br. 26/1983 i br. 26/1986, "Službeni list SAPK, br. 44/1983).
11. Nezavisni sindikat penzionera se zahtevom obratio Premijeru Vlade Kosova za sprovođenje odluke Skupštine Kosova od 7. jula 2005. god., preko kojeg je zahtevao izradu Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (akt br. 01.05.2006. god., upućen Ministru zdravlja za preduzimanje mera za donošenje zakona, kao i zahtev za lečenje penzionera od strane državnih organa).

12. Podnosilac (Sindikata) se zatim pismenim putem obratio predsedniku Skupštine Kosova, obaveštavajući ga, kao što se navodi, o kršenju Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, kao i kršenje Uredbe UNMIK –a sa br. 1999/24 od 12. decembra 1999. god., za plaćanje penzionera. Podnosilac se takođe dopisom obratio predsedniku Kosova, gde je između ostalog zahtevao da se razgovara o stanju penzionera i mogućnosti poboljšanja njihovog blagostanja. Prema Sindikatu, predsednik Kosova nije prihvatio da razgovara o navedenim pitanjima (akt, br. 6/22.01.2007. god.). Podnosilac se zatim pismenim putem obratio Ministru MRSZ i zahtevao je od istog sprovođenje Zakona o penzionerima i invalidima rada, kao i sprovođenje Uredbe UNMIK- a br. 1999/24. Podnosilac se isto tako obratio i svim političkim partijama od kojih je zahtevao podršku u ostvarivanju prava za penzionere, sprovodeći zakone na snazi.
13. Podnosilac navodi da se stalno pismenim putem obraćao državnim organima, zahtevajući od istih, ostvarivanje prava na penzijsko i invalidsko osiguranje. Na kraju navodi da su obavešteni i poslanici Skupštine Republike Kosova u vezi sa nezadovoljstvom i nepoštovanjem zahteva penzionera i invalida rada od strane nadležnih državnih organa.

Navodi podnosioca

14. Podnosilac zahteva navodi da neusvajanjem Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i Zakona o zdravstvenom osiguranju, kao i odbijanje davanja penzija za invalide rada od strane državnih organa, penzionerima je izvršeno kršenje njihovih prava zagarantovana članom 3.1 [Jednakost pred Zakonom], 7.1 [Vrednosti], 16.1 [Premoć Ustava], 19. stav 1 i 2 [Sprovođenje međunarodnog prava], članom 22. stav 1, 2 i 3 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], članom 23. [Ljudsko dostojanstvo], članom 25.1 [Pravo na život], članom 27. [Zabrana mučenja, surovog neljudskog ili ponižavajućeg postupanja], članom 51. stav 1 i 2 [Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu], članom 84.2 [Nadležnosti predsednika], članom 119.4 [Opšta načela] Ustava Republike Kosova i članom 7, 22 i 25.1 Univerzalne deklaracije za ljudska prava.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

15. Kako bi Sud bio u stanju da sudi zahtev podnosioca zahteva, prvo mora da oceni da li podnosilac zahteva ispunjava uslove predviđene Ustavom, kao što se dalje navodi u Zakonu i Poslovniku o radu Suda.
16. Podnosilac zahteva je nezadovoljan državnim organima koji su pozvani da predvide i regulišu pitanja koja se odnose na socijalne politike, odnosno regulisanje statusa penzionera i invalida rada. Podnosilac se takođe žali na donete odluke od strane organa Ministarstva rada i socijalne zaštite (MRSZ) vezano sa odbijanjem prava na dobijanje penzija za invalide rada.
17. Podnosilac zahteva je takođe izneo svoju zabrinutost Sudu vezano sa Zakonom o penzijskom osiguranju za penzionere i invalide rada, kao i bezrazložno kašnjenje u donošenju Zakona o zdravstvenom osiguranju od strane Vlade Republike Kosova, odnosno relevantnog ministarstva.
18. Sud je primetio da podnosilac zahteva nije precizirao nijedan akt javnog organa (*vidi član 48. Zakona o Ustavnom sudu*) kojim navodi da je izvršeno kršenje prava zagarantovanih Ustavom i Međunarodnom konvencijom koji se direktno primenjuju u Republici Kosovo. Podnosilac zahteva je pokrenuo samo pitanja koja se odnose na regulisanje socijalnih politika, odnosno poboljšanja blagostanja penzionera i invalida

rada, zahtevajući od Suda da objasni zašto zahtevi podnosioca u vezi sa pravima penzionera i invalida rada nisu uzeti u obzir od strane državnih organa.

19. Sud se poziva na član 113.1 Ustava koji predviđa:

Član 113 [Jurisdikcija i ovlašćene stranke]

1. "Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene stranke podnele sudu na zakonit način".

20. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je tražio od Suda da poziva na vladine organe, odnosno ministarstva da pripreme zakon o penzionerima i invalidima rada kao i donošenje zakona o zdravstvenom osiguranju.
21. U vezi s tim, Sud se poziva na član 4. Ustava koji jasno određuje formu vladanja i podelu vlasti:

Član 4 [Oblik Vladanja i Podela Vlasti]

[...]

2. Skupština Republike Kosovo sprovodi zakonodavnu vlast;

[...]

4. Vlada Republike Kosovo je odgovorna za sprovođenje zakona i državne politike i podleže parlamentarnoj kontroli;

22. Član 65 Ustava jasno određuje nadležnosti Skupštine Republike Kosovo:

Član 65 [Nadležnosti Skupštine]

[...]

(1) usvaja zakone, rezolucije i ostale opšte akte;

23. Takođe, član 93. Ustava jasno određuje nadležnosti Vlade:

Član 93 [Nadležnosti Vlade]

Vlada je nadležna za sledeće:

(1) predlaže i sprovodi unutrašnju i spoljnu politiku zemlje;

(3) predlaže Skupštini nacрте zakona i ostalih akata;

(4) donosi odluke o donošenju pravnih ili regulativnih akata za sprovođenje zakona;

24. Međutim, član 113. Ustava je jasno odredio ko može da se smatra ovlašćenom strankom za pokretanje ustavnih pitanja u vezi sa ocenom ustavnosti akta javnog organa ili ocenom ustavnosti zakona.
25. U stvari, podnosilac zahteva u konkretnom slučaju postupa kao pravno lice i poziva se na član 113.7 Ustava kao pravni osnov za podnošenje svog zahteva.
26. Ocenjujući i pažljivo analizirajući zahteve podnosioca, Sud zaključuje da podnosilac zahteva kao pravno lice u konkretnom slučaju ne može da se smatra ovlašćenom strankom koja može da pokrene ustavna pitanja in abstracto u vezi sa njegovim zahtevom za donošenje i usvajanje zahteva iako podnosilac zahteva ima legitimni autoritet da zastupa i zaštititi interese i prava članova sindikata, u konkretnom slučaju, penzionera i invalida rada.
27. Pored toga, ustav Republike Kosovo ne predviđa „*actio popularis*“, što je modalitet pojedinačnih žalbi koji omogućava bilo kom pojedincu, koji teži da zaštititi javni interes i

ustavni poredak, da se obrati Ustavnom sudu sa određenim pitanjima i zahtevima ukazujući na povredu ustavnih prava određenom pojedincu ili grupi.

28. Stoga, Sud smatra da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka za pokretanje ustavnih pitanja *in abstracto* u vezi sa regulisanjem statusa penzionera i invalida rada, iz tog razloga u skladu sa članom 113.1 Ustava ovaj zahtev se smatra neprihvatljivim.
29. Sledstveno, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56.2 Poslovnika o radu, zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, shodno članu 113.1 Ustava i u skladu sa pravilom 56. stavom 2. Poslovnika o radu, 6. oktobra 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

- I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;
- II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i
- III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani